

Tilannekatsaus

Yliarkkitehti Niina Kilpelä
Ympäristöministeriö

Esteettömyystyöryhmän kokous 2.12.2022

Sisältö

- Rakennetun ympäristön esteettömyyttä koskeva lainsäädäntö
- Toteutettuja selvityksiä

- Keskustelu

YK:n vammaisyleissopimus

- Suomi on saattanut voimaan vuonna 2016
- Sopimuspuolet sitoutuvat muun muassa toteuttamaan tai edistämään kaikille sopivaksi suunniteltujen tilojen tutkimusta ja kehittämistä, edistämään niiden saatavuutta ja käyttöä sekä edistämään **kaikille sopivaa suunnittelua** kehitettäessä standardeja ja suuntaviivoja.
- Kaikille sopiva suunnittelu tarkoittaa mm. ympäristöjen suunnittelua sellaisiksi, että kaikki ihmiset voivat käyttää niitä mahdollisimman laajasti ilman mukautuksia tai erikoissuunnittelua.
- Sopimuspuolet toteuttavat asianmukaiset toimet varmistakseen vammaisille henkilöille muiden kanssa **yhdenvertaisen pääsyn fyysiseen ympäristöön** sekä muihin **yleisölle avoimiin tai tarjottaviin järjestelyihin ja palveluihin** sekä kaupunki- että maaseutualueilla. Näihin toimiin sisältyy myös saavutettavuuden esteiden tunnistaminen ja poistaminen sekä velvollisuus **varmistaa pääsy jo olemassa olevaan fyysiseen ympäristöön**.

Oikeus osallisuuteen ja yhdenvertaisuuteen: YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen kansallinen toimintaohjelma 2020–2023

25. Luodaan sopiva lainsäädäntökehys jo tunnistetuille ja myös tuleville esteettömyyden ja saavutettavuuden säädöstarpeille valmistelun yhteydessä Vastuutaho: kaikki ministeriöt

26. Arvioidaan eri ministeriöiden esteettömyyteen liittyvien säädösten yhteentoimivuutta ja kattavuutta YK:n vammaisyleissopimuksen velvoitteiden näkökulmasta. Vastuutaho: YM

40. Seurataan vammaisyleissopimuksen toteutumista esteettömyysasetuksen täytäntöönpanossa. Vastuutaho: YM

41. Selvitetään esteettömyysasetuksen poikkeamisen soveltamista opiskelija- ja nuorisoasuntojen wc- ja pesutilojen osalta Vastuutaho: YM

42. Järjestetään vammaisjärjestöille suunnattu keskustelutilaisuus esteettömyysasetuksesta säännöllisesti. Vastuutaho: YM

[Toimintaohjelma: Oikeus osallisuuteen ja yhdenvertaisuuteen](#)

[Handlingsprogrammet: Rätt till delaktighet och likabehandling](#)

YK:n vammaissopimus ja rakennetun ympäristön esteettömyys: Tulevaisuuden lainsäädäntö- ja ohjaustarpeet

- Tavoitteena oli selvittää lainsäädännön toimivuutta ja ohjaustarpeita sekä esteettömyyden nykytilaa rakennetussa ympäristössä vammaisyleissopimuksen velvoitteiden näkökulmasta
- Hankkeen tuloksena saatiin kuvaus esteettömyyslainsäädännön kattavuudesta ja ohjaustarpeista:
 - Selvityksen mukaan esteettömyyttä ei huomioida kokonaisvaltaisesti.
 - Esteettömyyslainsäädäntöön toivottiin useita tarkennuksia, mutta myös uutta lainsäädäntöä.
 - Rakennetun ympäristön esteettömyyden tilan kuvaamista hankaloittaa sitä kuvaavien tilastojen puuttuminen.

[Raportti: YK:n vammaisyleissopimus ja rakennetun ympäristön esteettömyys](#)

[Rapporten: FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och tillgänglighet i den byggda miljön](#)

Maankäyttö- ja rakennuslaki

- Esteettömyys on yksi lain olennaisista teknisistä vaatimuksista.
 - Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus ja sen piha- ja oleskelualueet suunnitellaan ja rakennetaan niiden käyttötarkoituksen, käyttäjämäärän ja kerrosluvun edellyttämällä tavalla siten, että esteettömyys ja käytettävyys otetaan huomioon erityisesti lasten, vanhusten ja vammaisten henkilöiden kannalta. (117 e §)
- Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa uuden rakennuksen rakentamista, rakennuksen korjaus- ja muutostyötä sekä rakennuksen käyttötarkoituksen muutosta varten tarvittavia tarkempia säännöksiä.
- Syyskuussa 2022 hallitus on antanut eduskunnalle esityksen (HE 139/2022 vp), jonka mukaan rakennuksen esteettömyyttä koskevat olennaiset tekniset vaatimukset siirtyisivät uuden rakentamislain 35 §:ään. Sisällöllisesti vaatimukset säilyisivät ennallaan.

[Lisätietoa eduskunnan sivuilla](#)

Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä

- Maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) annettuja velvoitteita tarkennetaan valtioneuvoston asetuksessa rakennuksen esteettömyydestä (241/2017)
- Esteettömyysasetuksen velvoitteet kohdentuvat rakennukseen ja sen tonttiin tai rakennuspaikkaan.
- Suunnitteilla: Esteettömyysasetuksen toimivuusarviointi

[Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä, asetuksen perustelumuistio ja ympäristöministeriön ohje](#) rakennuksen esteettömyydestä.

Esteettömyysdirektiivi

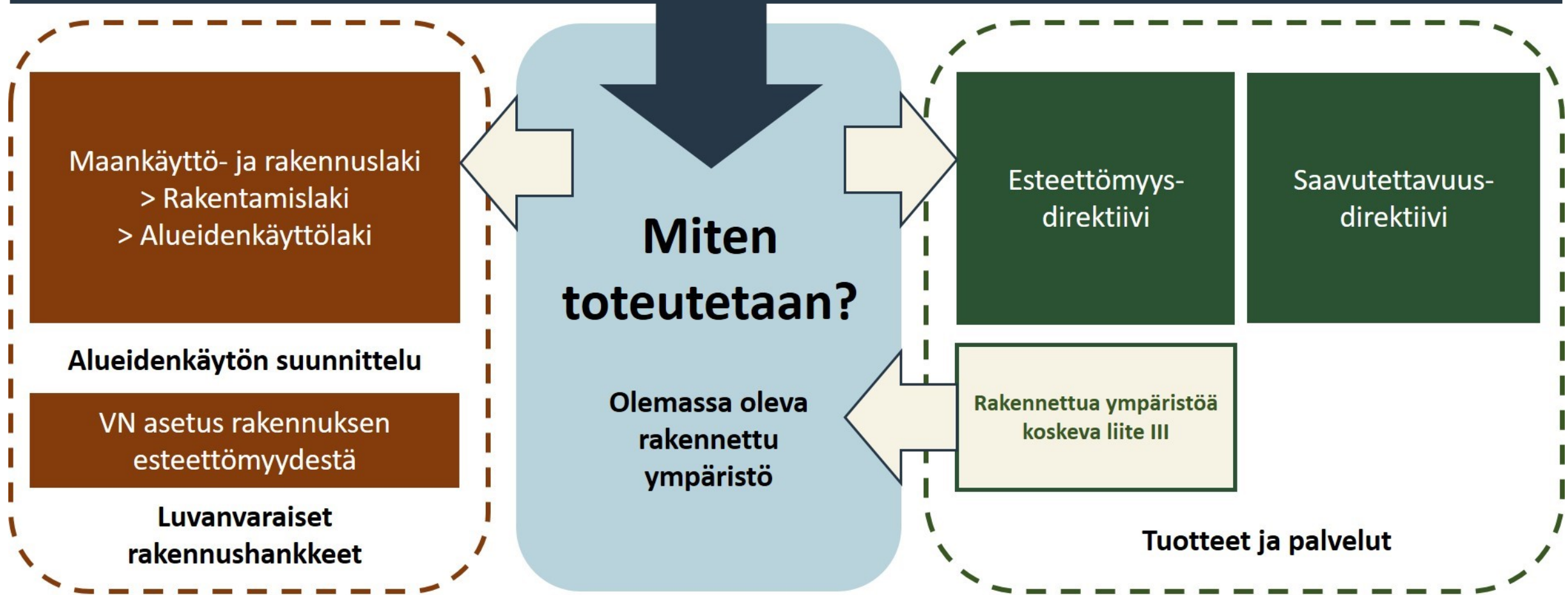
- Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat antaneet direktiivin (EU) 2019/882 **tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista**.
- Kansallista toimeenpanoa koskeva hallituksen esitys (HE 41/2022 vp) on vielä eduskunnan käsittelyssä. Eduskunnalle annetussa esityksessä ei ole rakennettua ympäristöä koskevia säännöksiä.
- Direktiivin tavoitteena on parantaa vammaisten ihmisten itsenäisen asioinnin mahdollisuutta, mikä edellyttää myös rakennetun ympäristön esteettömyyttä.
- Työ ympäristöministeriössä jatkuu ja vaikutusarvioinnin perusteella harkitaan, onko direktiivin tarkoittamien palvelujen rakennetun ympäristön esteettömyyttä tarkoituksenmukaista kehittää liitteen täytäntöönpanon pohjalta vai kansallisin lainsäädäntötoimin.

[Esteettömyysdirektiivin käsittelytiedot eduskunnan sivuilla](#)

[Esteettömyysdirektiivin vaikutustenarviointi, rakennettu ympäristö](#)

YK:n vammaisyleissopimus

Selvitys esteettömyyden toteutumisesta uusien opiskelija-asuntojen wc- ja pesutiloissa

- Selvityksessä tarkastellaan, miten esteettömyysasetuksen opiskelija- ja nuorisoasuntojen wc- ja pesutilan mitoitusta koskevaa poikkeusta on sovellettu uusissa opiskelija- ja nuorisoasuntokohteissa.
- Selvitys toteutettiin tarkastelemalla viittätoista opiskelija- ja nuorisoasuntokohdetta suunnitelma- ja rakennuslupa-asiakirjojen avulla.
- Esteettömyyden toteutumisessa wc- ja pesutilojen mitoituksessa havaittiin puutteita. Alan toimijoiden tiedot esteettömyysasetuksesta ovat puutteelliset ja asetuksen soveltamisessa on eroja.

[Selvitys esteettömyyden toteutumisesta uusien opiskelija-asuntojen wc- ja pesutiloissa](#)

[Utredning: Genomförande av tillgänglighet i nya studentbostäders toalett- och tvättrum](#)

Esteettömyyssanasto

- Sanasto keskittyy esteettömyyteen rakennetun ympäristön lainsäädännön näkökulmasta.
- Työn tavoitteena on esteettömyyteen liittyvien käsitteiden määrittely, suositettavien termien valinta ja termien käytön selkeyttäminen.

[Esteettömyyssanasto](#)

Kiitos

Yliarkkitehti Niina Kilpelä
niina.kilpela@gov.fi
+358 29 525 0019

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

